

27 Δεκεμβρίου 2016

«Ζάλην ένδοθεν έχων και λογισμούς αμφιβόλους...»

Ορθοδοξία / Θεολογία

Πρεσβύτερος Νικόλαος Πάτσαλος

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://bit.ly/2hXyRMB>]

Παράλληλα η Θεανθρώπινη Προοπτική εισβάλλει στην Ιστορία με ένα καθόλου Ανθρώπινο Τρόπο αλλά με ένα Θεϊκό Τρόπο που αποτελεί ολόκληρο Μυστήριο. Βέβαια σ' αυτό δεν είναι αμέτοχη η ανθρωπότητα αλλά συμβάλλει προσφέροντας ό,τι πιο πολύτιμο είχε: «την Θεοτόκο και Μητέρα του Φωτός» την Παναγία. «Ο προαιώνιος Λόγος» γεννάται από Παρθένο πράγμα για το οποίο πολλοί «άποροῦσι [...] το πῶς»[26]. «Το μέγα μυστήριο τοῦ τόκου» του Χριστού υπερβαίνει την γνώση όλων των σοφών του κόσμου ενώ λογική εξήγηση δεν υπάρχει, καθότι: «Οὐ φέρει το μυστήριον ἔρευναν πίστει μόνη τοῦτο πάντες δοξάζομεν»[27]. Ο παράδοξος αυτός τρόπος της Κυήσεως του Χριστού αποτελεί Μοναδικό Φαινόμενο στην Παγκόσμια Ιστορία που πραγματοποιήθηκε «ἄπαξ» χωρίς ποτέ να υπήρξε άλλο «κοινόν εἶδος» με αυτό ούτε βέβαια θα υπάρξει ποτέ κατά τον Άγιο Δογματολόγο της Εκκλησίας Ιωάννη Δαμασκηνό[28].

Ο σχολαστικισμός πολλών όμως, δεν τους επιτρέπει να επιδείξουν τον απόλυτο σεβασμό και δέος ενώπιον αυτού του μυστηρίου. Φλερτάρουν έντονα με την πρώτη συμπεριφορά του Ιωσήφ, έχοντας και αυτοί «Ζάλην ἔνδοθεν» και Λογισμούς Αμφιβόλους, ενώ την Παναγία την θεωρούν «κλεψήγαμον»[29]. Αυτοί οι άνθρωποι δεν αποδέχονται τις διαστάσεις της Εορτής το παράδοξο της οποίας γίνεται αιτία ακλόνητης πίστης αιώνων. Δεν μπορούν να κάνουν λίγο χώρο στο μυαλό τους για το Υπερφυσικό Μυστήριο. Δεν έχουν αυτογνωσία των ανθρώπινων περιορισμένων ορίων τους που βρίσκουν τέλος ενώπιον του Θεού ο οποίος «ὄπου βούλεται νικᾶται φύσεως τάξις»[30].

Πολλοί αντιμετωπίζουν τη Θεολογία της Εκκλησίας και δη το γεγονός της Εορτής των Χριστουγέννων, με μία αποδεικτική σκέψη, σαν και όλα τα πράγματα μπορούν να έχουν μία λογική απόδειξη και εξήγηση ενός εργαστηριακού πειράματος. Από την άλλη, η πολυχρησιμοποιημένη έννοια της Απόδειξης χρειάζεται νομίζω διασαφήνιση. Στην Ορθόδοξη Πίστη και Πνευματικότητα τίποτα δεν εναποτίθεται στον ελεύθερο στοχασμό και την άλογη αποδοχή μιας αόριστης πίστης. Τα πάντα ομολογούνται αφού προηγείται μια ψηλαφητή εμπειρία των όσων «ἀκηκόαμεν [...] ἑώρακαμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν [...] ἔθεασόμεθα καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἔψηλάφησαν»[31]. Ως εκ τούτου, το μυστήριο βρίσκει οντολογικά και υπαρξιακά την απόδειξή του, εντός της βιωμένης πίστης που μετατρέπει το θεσμικό σε χαρισματικό, το ανθρώπινο σε θεανθρώπινο. Η σάρκωση του Λόγου δεν αποτελεί ιστορικό και μόνο γεγονός αλλά βαθιά και διαχρονικά εμπειρικό γεγονός. Και αυτό όχι γιατί το επέβαλε η ανθρώπινη διάνοια αλλά ο ίδιος «ὁ ἐν σπηλαίῳ γεννηθεὶς» Χριστός. Η εμπειρική διάσταση του γεγονότος συναντάται «ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου»[32] ως η πλέον ψηλαφητή απόδειξη.

Και όλα αυτά γιατί «οὕτω ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχη ζωὴν αἰώνιον»[33]. Το ἔργο της Κενώσεως[34] του Θεού που γίνεται ἄνθρωπος αποδεικνύει τον Ἐρωτα, την Αγάπη και τη Θυσία του, «ἵνα σωθῆ ὁ κόσμος»[35]. Αυτό οντολογικά μπορεί ο ἄνθρωπος να το βιώσει και να το κατανοήσει μέσω της θυσίας μέσα στο γάμο του, απέναντι στα παιδιά του, απέναντι στον πλησίον του. Σε ποια λοιπόν πλαίσια μπορεί να αναπτυχθεί αυτό το πνεύμα της Θυσιαζόμενης Αγάπης; Μέσα σε ποια πολιτισμικά πλαίσια; Αναμφισβήτητα μέσα σε ένα Πολιτισμικό περιβάλλον που εμπνέεται από το Δόγμα της Σαρκωμένης Αγάπης και όχι του "Εξευρωπαϊσμού των Αποδείξεων", των Συμφώνων Συμβίωσης και του Ενταφιασμού αυτού που ονομάζουμε Μυστήριο.

[26] Γ' Στάση Χαιρετισμῶν Τῆς Θεοτόκου.

[27] Αἶνοι Ἑορτῆς.

[28] Βλ. Ιωάννου Δαμασκηνού, Εκδοσις Ακριβής Της Ορθοδόξου Πίστεως, Κείμενο-Μετάφραση-Εισαγωγή-Σχόλια Νίκου Ματσούκα, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2009, σελ. 218.

[29] Α΄Στάση Χαιρετισμῶν Τῆς Θεοτόκου.

[30] Κάθισμα Ὁρθρου Ἑορτῆς Β΄ Στιχολογίας.

[31] Ιω Α΄. 1,1.

[32] Λκ. 24, 35.

[33] Ιω. 3, 15-16.

[34] Φιλ. 2, 7-8.

[35] Ιω. 3, 17.

<http://bit.ly/2i9mqNR>